
—
—
—
—
—

Erfgoedbeleid Ridderkerk

—
—
—
—
—

Uitwerking deel III Monumentenbeleid

RIDDERKERK

Inhoudsopgave

---

1 Inleiding	3
2 Advisering, regelgeving en handhaving.....	3
2.1 Erfgoedcommissie	3
2.2 Actualisatie gemeentelijke monumentenverordening	4
2.3 Handhaving.....	5
3 Gebiedsgerichte benadering en aanpalend beleid	5
3.1 gebiedsgerichte benadering erfgoedbeleid	5
3.2 Aanpalend beleid	6
4 Herbestemming	9
5 Ondersteuning instandhouding gemeentelijke monumenten	10
5.1 Subsidieregeling	10
5.2 Monumentenwacht.....	11
5.3 Bouwhistorisch onderzoek.....	11
5.4 Budget	11
5.5 Subsidieverordening	11
5.6 Overige subsidiemogelijkheden.....	11
6 Gemeente als eigenaar van monumenten	12
Bijlagen monumenten in Ridderkerk.....	13
Bijlage 1 Overzicht rijksmonumenten in de gemeente Ridderkerk	13
Bijlage 1 Overzicht gemeentelijke monumenten Ridderkerk.....	14

1 Inleiding

In dit deel wordt ingegaan op het onderdeel monumenten van het erfgoedbeleid. Een goede zorg voor de instandhouding van gebouwde momenten staat voorop in het beleid.

Bij aanvragen voor het wijzigen of slopen van een monument is een professionele advisering door de erfgoedcommissie van belang. De gemeente heeft hierin een aantal (wettelijke) taken. De basis hiervoor vormt de Monumentenwet en de gemeentelijke monumentenverordening.

Voor het behoud van monumenten hebben de eigenaren een belangrijke rol. Eigenaren van panden (ook de gemeente) zijn verantwoordelijk voor de instandhouding van hun monument. De gemeente wil met haar beleid de eigenaren ondersteunen zowel met kennis als in de vorm van een subsidie voor gemeentelijke monumenten. Hiernaast heeft de gemeente een rol in de afstemming tussen het monumentenbeleid en andere beleidsterreinen en als eigenaar van monumenten.

In het monumentenbeleid staan een aantal onderwerpen centraal:

- advisering, regelgeving en handhaving;
- gebiedsgerichte benadering en aanpalende beleidsterreinen;
- herbestemming;
- ondersteuning bij de instandhouding van gemeentelijke monumenten
- de gemeente als eigenaar van monumenten.

In dit deel zal achtereenvolgens op deze onderwerpen worden ingegaan.

2 Advisering, regelgeving en handhaving

Voor wijzigingen aan of bij monumenten is vaak een vergunning nodig. Het college is beslissingsbevoegd met betrekking tot aanvragen om een omgevingsvergunning. Bij zowel rijks- als gemeentelijke monumenten wordt het college geadviseerd door een onafhankelijke monumenten- of erfgoedcommissie. Bij ingrijpende wijzigingen van rijksmonumenten wordt hiernaast ook advies gevraagd aan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). Het college is vrij om advies te vragen aan andere belanghebbenden zoals de Stichting Oud Ridderkerk. Deze stichting heeft geen formele adviesbevoegdheid.

2.1 Erfgoedcommissie

Aangezien de rijksdienst alleen adviseert bij ingrijpende wijzigingen van rijksmonumenten is in de meeste gevallen de gemeentelijke erfgoedcommissie het enige adviesorgaan van het college. Een onafhankelijk en deskundig advies van deze commissie is in de procedure daardoor van grote betekenis. De erfgoedcommissie kan ook gevraagd en ongevraagd advies uitbrengen aan het college of de gemeenteraad op het gebied van erfgoed in de gemeente zoals ten aanzien van cultuurlandschappen.

In de huidige situatie adviseert de monumentencommissie van de stichting Dorp, Stad en Land de gemeente bij monumentenaanvragen. Deze stichting verzorgt, in BAR-verband, op dit moment ook de welstandsadvisering voor de gemeente.

Voor de toekomst is gekozen om de huidige praktijk van advisering te formaliseren. Dit betekent dat de stichting Dorp, Stad en Land ook in de toekomst de advisering op het gebied van monumenten zal doen.

In eerste instantie zullen aanvragen bekeken worden door de gemandateerde leden van de commissie. Voor zover dit nodig is worden de aanvragen vervolgens ingebracht in de centrale erfgoedcommissie van Dorp, Stad en Land. Deze centrale erfgoedcommissie is op een breed scala van onderwerpen deskundig zoals: architectuurhistorie, restauratie, historische geografie, tuin- en landschapsarchitectuur. Ook aanvragen die specifieke kennis vereisen kunnen hiermee door de commissie behandeld worden.

Gelet op het beperkte aantal aanvragen is het opnieuw in het leven roepen van een lokale monumentencommissie niet realistisch. De kosten worden op deze wijze relatief hoog en het zal lastig zijn om op de verschillende vakspecialisten te vinden.

De bevoegdheid voor het instellen van een Erfgoedcommissie ligt bij het college van burgemeester en wethouders. Het college is immers het bevoegd gezag met betrekking tot de vergunningverlening ten aanzien van monumenten. Na vaststelling van het beleid kan het college de monumentencommissie met een collegebesluit formeel aanstellen.

2.2 Actualisatie gemeentelijke monumentenverordening

De gemeentelijke monumentenverordening uit 1997 wordt geactualiseerd. Hierbij is aangesloten op de standaard Monumentenverordening van de VNG.

De actualisatie is onder andere nodig door de invoering van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). In de geactualiseerde verordening wordt aangesloten op de Wabo-procedures waarbij een onderscheid bestaat tussen een uitgebreide procedure en een reguliere procedure voor een omgevingsvergunning. De termijnen waarin de erfgoedcommissie moet adviseren zijn hierop aangepast. Hiernaast zijn verwijzing naar wetgeving geactualiseerd.

Een tweede wijziging in de verordening is dat de vergunningsplicht voor gewoon onderhoud aan gemeentelijke monumenten vervalt. Voor rijksmonumenten is dit nu al het geval. In het kader van de *Modernisering van de monumentenzorg* heeft het rijk het streven om – waar mogelijk – het aantal regels te verminderen. Een resultaat hiervan is dat met ingang van 1 januari 2012 voor het plegen van gewoon onderhoud van rijksmonumenten geen omgevingsvergunning meer aangevraagd hoeft te worden. Dit op voorwaarde dat er:

- geen wijzigingen optreden in materiaalsoort, kleur, vormgeving, detaillering en profilering, detaillering of materiaalgebruik;
- er sprake is van een technische noodzaak voor het vervangen of herstellen van materiaal op beperkte schaal.

Voor alle overige werkzaamheden – dus ook voor onderhoud met gevolgen voor de monumentale waarde – blijft het aanvragen van een omgevingsvergunning verplicht.

Met het aanpassen van de gemeentelijke monumentenverordening gaat deze regelgeving ook gelden voor gemeentelijke monumenten en wordt op deze wijze de geldedruk verminderd.

Met het vaststellen van de verordening komt de huidige monumentenverordening uit 1997 te vervallen.

2.3 Handhaving

Op basis van de Monumentenwet kunnen eigenaren worden aangeschreven wanneer zij hun monument onvoldoende onderhouden. Wanneer er signalen zijn dat panden niet goed onderhouden worden kan dit bij de gemeente worden gemeld. De gemeente kan eigenaren vervolgens sommeren zich te houden aan de regels van de Monumentenwet en de gemeentelijke monumentenverordening.

Vanuit het erfgoedbeleid is het de ambitie om na het verlenen van een omgevingsvergunning het monument minimaal één keer te controleren om te zien of de voorwaarden uit de omgevingsvergunning worden nageleefd. Hiernaast is het streven gericht om elk monument in ieder geval één keer in de twee jaar ter controle te bezoeken (ambitieniveau Toezicht en Handhaving). De prioriteit die binnen het handhavingsbeleid wordt gegeven aan monumenten wordt echter niet in het erfgoedbeleid bepaald maar in het Handhavingsuitvoeringsprogramma.

Met een abonnement op de Monumentenwacht willen we monumenteneigenaren actiever en op een positieve wijze ondersteunen bij de instandhouding van hun monumenten. De Monumentenwacht kan eigenaren een scherper inzicht geven in de staat van hun monument.

3 Gebiedsgerichte benadering en aanpalend beleid

3.1 Gebiedsgerichte benadering erfgoedbeleid

Aansluitend op de beleidslijnen van het rijk (Belverdere Beleid en de beleidslijn Modernisering Monumentenzorg) vindt het college een brede, gebiedgerichte benadering van erfgoed- en monumentenbeleid van belang. In deze benadering past het dat het monumenten- en erfgoedbeleid niet op zich bekeken wordt maar in samenhang met andere beleidsvelden. Dit gebeurt gebiedsgericht. Het opnemen van een paragraaf over cultuurhistorie in de bestemmingsplannen is hier een belangrijk element van. Op het niveau van het bestemmingsplan kan een afweging gemaakt worden tussen verschillende (sectorale) belangen. Ook voor de wijkontwikkelingsplannen (WOP's) kan, voor zover hier aanleiding voor bestaat, gebiedgericht en in samenhang met andere belangen aandacht worden besteed aan cultuurhistorie.

Met de gebiedsgerichte benadering van erfgoed waarbij beeldbepalende panden op de eerste plaats via het bestemmingsplan en het welstandsbeleid worden beschermd, is een (grootschalige) uitbreiding van de gemeentelijke monumentenlijst niet noodzakelijk. Incidenteel kunnen wel panden worden aangewezen als gemeentelijk monument. Het gaat dan om panden die hoewel zij niet zijn aangemerkt als monument wel cultuurhistorische waarden vertegenwoordigen.

In de op te stellen bestemmingplannen kunnen deze panden op de verbeelding worden aangegeven waarmee met name een signaalfunctie uitgaat. Bij ruimtelijke ontwikkelingen zal eerder in beeld komen dat het om een cultuurhistorische waardevolle gebouwen gaat en kan een betere afweging gemaakt worden met betrekking tot sloop/nieuwbouw, herbestemmen, renoveren etc.

3.2 Aanpalend beleid

Mede naar aanleiding van inspraakreacties op de uitgangspuntennotitie voor het erfgoedbeleid wordt onderstaand ingegaan op enkele (sectorale) beleidsterreinen die directe gevolgen kunnen hebben op de instandhouding van monumenten. Het gaat dan om grondwater, omdat schommelingen in het grondwaterpeil schadelijk kunnen zijn voor de fundering van monumenten en om verkeer waarbij trillingen schade kunnen veroorzaken.

3.2.1 Grondwater

Algemeen

Als gevolg van wisselingen in de grondwaterstanden kunnen zich problemen voordoen bij (de fundering van) monumenten. Risico's voor monumenten zijn vooral gelegen in een te lage waterstand waardoor zuurstof bij de fundering kan komen. Onderstaand wordt kort ingegaan op de verantwoordelijkheid die de gemeente hierbij heeft en op de situatie zoals deze zich in Ridderkerk voordoet.

Kader

De taken en verantwoordelijkheden die de gemeente heeft op het gebied van het grondwater staan beschreven in het (verbreed) Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) 2013-2017. De gemeente heeft een zorgplicht voor het voorkomen of beperken van problemen door grondwaterstanden. Het gaat dan in eerste instantie om de openbare ruimte. Voor het grondwaterpeil op private percelen zijn perceelseigenaren zelf verantwoordelijk. Wel zal de gemeente samen met burgers bij structurele grondwateroverlast zoeken naar een doelmatige oplossing. Hierbij kan de gemeente in sommige gevallen een inspanningverplichting hebben, de gemeente is niet verantwoordelijk voor het resultaat (een bepaalde grondwaterstand). Voor een uitgebreide uitleg zie het vGRP.

Ridderkerkse situatie

In het kader van het vGRP heeft de gemeente de grondwaterstanden in de gemeente in beeld gebracht. Er is gekeken naar het grondwaterpeil in de wijken Bolnes, Slikerveer, Centrum en Rijsoord. Hierbij is gebleken dat op een aantal locaties het grondwater hoog staat, maar zeker niet te laag. Ook zijn er geen klachten bij de gemeente bekend gemaakt over een (te) lage grondwaterstand.

Gelet op de bodemgesteldheid in Ridderkerk is een te lage grondwaterstand ook voor de toekomst niet te verwachten. Voor zover zich al problemen met het grondwater voordoen betreft dit in Ridderkerk een te hoge grondwater stand. Ook voor de overige delen van gemeente zijn geen problemen bekend <zie ook paragraaf 4.4 van het vGRP>.

Voor bepaalde gebieden bestaan er problemen met omhoogtrekkend vocht in de fundering en de muren. Hoewel optrekkend vocht veelal niet tot schade leidt, kan er wel sprake zijn van overlast. Problemen met betrekking tot optrekkend vocht zijn niet het gevolg van (wisselende) grondwaterstanden maar van de bouwkundige constructie. Verschillende verbeteringen voor dit probleem zijn mogelijk. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de eigenaar. De gemeente kan, zo nodig, eigenaren met informatie ondersteunen.

(Bouw)ontwikkelingen

Bij projecten waarbij sprake is van grondwateronttrekking die grote gevolgen kunnen hebben voor de omgeving is een vergunning van de provincie vereist. Bij de behandeling van de aanvraag kan de provincie onderzoek verlangen waarin wordt aangetoond dat het onttrekken van grondwater niet leidt tot problemen in de omgeving. Hierbij kunnen ook eisen worden gesteld zoals het infiltreren van water in de omgeving van de onttrekking.

Ook voor projecten waarvoor geen vergunning van de provincie is vereist wordt in het kader van het bouwveiligheidsplan door de gemeente gekeken naar eventuele risico's voor de omgeving en kunnen zo nodig voorwaarden worden gesteld (zie ook bij (Bouw)ontwikkelingen onder paragraaf 3.3).

Conclusie

In het (verbreed) Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) staat beschreven op welke wijze de gemeente invulling geeft aan de zorgplicht ten aanzien van grondwaterstanden.

Er zijn geen klachten of problemen bekend die betrekking hebben op monumenten. Ook geeft het onderzoek naar de grondwaterstanden geen aanleiding om te veronderstellen dat zich problemen voordoen. Mochten zich problemen voordoen in de toekomst dan biedt de werkwijze van het vGRP een duidelijk kader.

Gelet op bovenstaande is verder onderzoek of specifiek beleid voor monumenten in relatie tot grondwater in dit kader niet nodig.

3.2.2 Trillingen als gevolg van verkeer en (bouw)werkzaamheden

Algemeen

Verkeer en zeker zwaarder vrachtverkeer kan in verband met trillingen een probleem vormen voor oudere panden. Ook als gevolg van (incidentele) bouwwerkzaamheden kan schade ontstaan aan monumenten. Onderstaand wordt kort ingegaan op het (beleids)kader en op de situatie in Ridderkerk.

Kader

Bij het opstellen van het verkeersbeleid en bij het nemen van inrichtingsmaatregelen voor de wegen wordt rekening gehouden met kwetsbare panden. Bij gebieden waar oudere, niet onderheide, bebouwing voorkomt wordt beoordeeld of het toegestane verkeer passend is. Dit gebeurt niet door te kijken naar individuele panden maar per buurt / gebied. Voor zover dit haalbaar is, mede met het oog op de bereikbaarheid van de percelen, kunnen bepaalde gebieden worden ontzien, bijvoorbeeld door het afsluiten van wegen voor zwaar vrachtverkeer.

In de benadering wordt in principe geen onderscheid gemaakt tussen monumenten en panden die niet als monument zijn aangewezen. Dit onderscheid wordt ook niet wenselijk geacht. Ook voor panden die geen monumentenstatus hebben is een zorgvuldige omgang ten aanzien van verkeerstrillingen immers van belang.

Ridderkerkse situatie

Het is bekend dat in enkele kwetsbare gebieden, zoals langs de dijklinten en in buurten met niet onderheide bebouwing, hinder kan voorkomen. Situaties die een aanvaardbare hinder te boven gaan komen zelden voor. Dit is gebaseerd op (het ontbreken van) klachten die betrekking hebben op schade aan monumenten als gevolg van verkeerstrillingen. Er is geen indicatie dat zich constructieve problemen als gevolg van verkeerstrillingen voordoen bij monumenten. Hierbij wordt opgemerkt dat het veelal (verkeers)situaties betreft die sinds lange tijd bestaan. Ook is er geen aanleiding te veronderstellen dat als gevolg van onvoldoende onderhoud aan de wegen onaanvaardbare trillingen ontstaan.

Aanvullende maatregelen of beleid worden in het kader van het erfgoedbeleid niet zinvol of noodzakelijk geacht. Voor specifieke situaties kan dit anders liggen. Uiteraard worden klachten serieus genomen. Als wegbeheerder kijkt de gemeente naar mogelijke problemen en zal voor zover hier aanleiding voor is zoeken naar oplossingen. Behalve verkeerstrillingen spelen bereikbaarheid, verkeersveiligheid en kosten hierbij ook een rol.

Ten aanzien van vermeende schade als gevolg van verkeerstrillingen aan panden geldt dat de klager in principe zelf moet aantonen dat eventuele schade het oorzakelijk gevolg is van het wegverkeer. Afhankelijk van de uitkomsten kunnen dan mogelijk maatregelen genomen worden. De gemeente kan hierbij zo nodig adviseren.

Hiernaast wordt door de gemeente gewerkt, onder andere via het Regionale Goederenplatform, aan het verbeteren van de routes voor vrachtverkeer. Door betere informatievoorziening kunnen onnodige verkeersbewegingen worden teruggedrongen.

(Bouw)ontwikkelingen

Bij (incidentele) ontwikkelingen, zoals bouwactiviteiten, zal de initiatiefnemer ervoor moeten zorgen dat de werkzaamheden op een verantwoorde wijze uitgevoerd worden. Hierom wordt, naast de omgevingsvergunning, bij (bouw)projecten een bouwveiligheidsplan gemaakt. In dit plan wordt onder andere aandacht besteed aan de mogelijke effecten van de (bouw)werkzaamheden en de route voor het bouwverkeer op de omgeving. De kwetsbaarheid van panden in de omgeving (waaronder monumenten) wordt hierbij betrokken. Behalve risico's met betrekking tot (verkeers)trillingen wordt ook gekeken naar risico's voor de omgeving bij grondwateronttrekking (bijvoorbeeld voor de realisatie van een kelder). De gemeente toetst dit veiligheidsplan en zo nodig kunnen voorwaarden worden opgenomen. Hiernaast bestaan er mogelijkheden om bij de uitvoering van de werkzaamheden in te grijpen door de gemeente.

Voorafgaand aan de bouwwerkzaamheden kunnen bouwkundige opnames gemaakt worden (zogenaamde nulmetingen). Dit zal als er aanleiding voor is in verband met aansprakelijkheid veelal door de initiatiefnemer gedaan worden.

Conclusie

In het verkeersbeleid wordt rekening gehouden met gebieden waarin kwetsbare niet onderheide panden voorkomen. Er is geen aanleiding om specifiek (verkeers)beleid ten aanzien van monumenten op te stellen. Preventief zorgt de gemeente voor een goed beheer en onderhoud aan de wegen. Een nader onderzoek naar mogelijke schade als gevolg van verkeerstrillingen wordt in het kader van het erfgoedbeleid niet nodig geacht maar is wel mogelijk.

Klachten kunnen uiteraard kenbaar worden gemaakt. Voor zover mogelijk zal gezocht worden naar oplossingen. Hierbij zijn de mogelijkheden gelet op de bereikbaarheid, verkeersveiligheid en kosten echter niet onbegrensd.

Bij (bouw)projecten wordt per geval bekeken op welke wijze de werkzaamheden op een verantwoorde manier uitgevoerd kunnen worden. De gemeente betreft hierbij ook de kwetsbaarheid van de omgeving van een bouwproject.

3.2.3 Cultuurhistorisch waardevolle bomen

Niet alleen gebouwde monumenten maar ook bomen zijn soms cultuurhistorisch waardevol. De algemene beleidslijn is dat historische waardevolle bomen in principe niet gekapt worden. Bij risicovolle situaties en grote maatschappelijke belangen kan hiervan worden afgeweken. Deze beleidslijn is opgenomen in het *Bomenplan* van de gemeente.

Hiernaast geldt de *Groene Kaart van de gemeente Ridderkerk* (vastgesteld op 23 februari 2012). Op deze kaart zijn alle waardevolle en toekomstig waardevolle bomen van de gemeente aangegeven. Bij het maken van de kaart is, naast andere aspecten, naar de cultuurhistorische waarde van de bomen gekeken. Het gaat zowel om bomen in het openbaar gebied als om bomen op privéterreinen.

Op basis van de APV geldt dat voor het kappen van de bomen die op deze kaart staan een vergunning nodig is. Bij het beoordelen van een aanvraag spelen de cultuurhistorische waarden een rol. Als weigeringsgrond voor een vergunning is (naast andere aspecten) het volgende opgenomen:

- de waarde van de houtopstand voor stads- en dorpschoon;
- de beeldbepalende waarde van de houtopstand;
- de cultuurhistorische waarde van de houtopstand.

Bij de *Groene Kaart* hoort een lijst waarop is aangegeven wat de kenmerken en waardevolle aspecten van de bomen zijn. Deze lijsten zijn voor de bomen in het openbaar gebied nog niet volledig. Bij de actualisatie van de *Groene Kaart* (voorjaar 2013) worden deze lijsten verder aangevuld.

Met het bomenbeleid en de Groene Kaart is er een beleid en toetsingskader beschikbaar voor bomen met een cultuurhistorische waarde. Een aanvulling hierop is in het kader van het erfgoedbeleid niet nodig.

4 Herbesteding

Landelijk is veel aandacht voor herbesteding van monumentale gebouwen. Als gevolg van de veranderende samenleving is voor met name industriële gebouwen en kerken sprake van leegkomende gebouwen.

Door verschillende organisaties wordt veel ervaring opgedaan met mogelijkheden voor herbesteding zodat nieuwe functies gevonden worden die noodzakelijk zijn voor de instandhouding van de monumenten. Ook de Rijksdienst voor het cultureel erfgoed (RCE) heeft het herbesteden tot een van de belangrijkste beleidsthema's gemaakt. In dit kader is een subsidieregeling voor onderzoek naar mogelijkheden voor herbesteding opgezet en bestaat er een regeling voor het wind- en waterdicht maken van leegstaande monumentale gebouwen.

In de gemeente Ridderkerk is leegstand van monumenten op dit moment een beperkt probleem. Dit hangt samen met het feit dat de meeste monumenten in Ridderkerk een rendabele functie hebben zoals wonen. Ook voor de monumentale kerken is in Ridderkerk geen sprake van leegstand. Wel zijn er in Ridderkerk verschillende karakteristieke panden waarbij een nieuwe functies nodig zijn voor een duurzaam behoud.

Een voorbeeld van een herbesteding. De in 1931 gebouwde loods van de transformatorenfabriek Smit & Co (Driervierenlaan). In de loods die gebruikt werd voor de bouw van grote turbo generatoren zijn appartementen gerealiseerd.

Initiatieven voor herbestemming van zowel monumenten als karakteristieke panden wil de gemeente ondersteunen en zoveel mogelijk de ruimte geven. Ontwikkelingen dienen uiteraard wel te passen binnen het overige beleid en regelgeving.

In de subsidieregeling voor gemeentelijke monumenten is de mogelijkheid opgenomen initiatieven op het gebied van erfgoed te ondersteunen. Onderzoek naar de mogelijkheden voor herbestemming van monumenten en beeldbepalende panden vallen hier ook onder. Voor zover dit onderzoek betreft aan een pand dat niet op de monumentenlijst staat kan de erfgoedcommissie gevraagd worden of het pand voldoende cultuurhistorische waarde heeft om voor de regeling in aanmerking te komen.

5 Ondersteuning instandhouding gemeentelijke monumenten

5.1 Subsidieregeling

De raad stelt jaarlijks een maximum budget beschikbaar gesteld voor de instandhouding van gemeentelijke monumenten in de vorm van een subsidie voor de instandhouding van gemeentelijke monumenten. Het betreft onderhoudswerkzaamheden en kleine reparaties.

De tegemoetkoming in de kosten betreft alleen kosten die gemaakt worden om de monumentale waarde in stand te houden. De tegemoetkoming geldt niet voor onderhoudskosten aan de niet monumentale delen van de bebouwing.

De subsidie betreft een tegemoetkoming in de kosten die gemaakt worden om de monumentale waarde van gebouwen in stand te houden. De tegemoetkoming geldt niet voor onderhoudskosten aan de niet monumentale delen van de bebouwing.

Maximaal worden 50% van de kosten vergoed. Voor de maximale hoogte van de tegemoetkoming wordt, op basis van de WOZ-waarde, een onderscheid gemaakt in monumenten met veel en monumenten met minder onderhoudskosten.

Hierbij wordt gewerkt met een aantal categorieën. Onderstaand is een schema opgenomen met de maximale tegemoetkoming per monument voor de periode van vijf jaar. De bedragen zijn indicatief en gebaseerd op het beschikbare budget van €50.000,-. Dit betekent dat er in principe voldoende budget beschikbaar is voor de onderstaande subsidiebedragen. De mogelijkheid bestaat dat voor een specifiek kalenderjaar meer aanvragen worden ingediend dan gehonoreerd kunnen worden.

Categorie	Categorie	Aantal monumenten	Maximaal bedrag
Tot 300.000 Solitair	I	03	2.000
Tot 300.000 Complex	II	58	1.500
300.000 – 600.000 Solitair	III	06	3.000
300.000 – 600.000 Complex	IV	01	2.000
600.000 – 900.000	V	06	5.000
Boven 900.000	VI	04	7.000

5.2 Monumentenwacht

Om monumenteneigenaren te ondersteunen en het onderhoud te stimuleren wordt voorgesteld om aan eigenaren van gemeentelijke monumenten een abonnement op de Monumentenwacht aan te bieden.

Door de Monumentenwacht zal periodiek een inspectie van de onderhoudsstaat van het monument gemaakt worden. Een dergelijk inspectierapport zal een vereiste zijn bij de aanvraag van de subsidie. De Monumentenwacht kan eigenaren ook verder ondersteunen bij het in stand houden van monumenten, bijvoorbeeld door het opstellen van een onderhoudsplan. Voorgesteld wordt de kosten voor het lidmaatschap en de periodieke inspecties van gemeentelijke monumenten uit de subsidiegeleden te bekostigen.

5.3 Bouwhistorisch onderzoek

Bij het wijzigen van een monument kan het soms nodig zijn dat bouwhistorisch onderzoek wordt uitgevoerd. Bij de vergunningverlening kan dergelijk onderzoek als eis worden opgenomen. Voorgesteld wordt om gemeentelijke monumenteneigenaren tegemoet te komen in de kosten die voor een dergelijk onderzoek gemaakt moeten worden.

Tevens zal een gedeelte van het subsidiebedrag (circa € 5.000,-) beschikbaar worden gesteld voor het subsidiëren van initiatieven die kunnen bijdragen aan het creëren en behouden van draagvlak voor en onderzoek naar het cultuurhistorische erfgoed in de gemeente Ridderkerk. De subsidie kan worden besteed aan initiatieven die hiertoe worden genomen door maatschappelijke organisaties en burgers. Bijvoorbeeld (tijdelijke) tentoonstellingen, publicaties, publiekevenementen, Open Monumentendagen en onderzoek die de kennis omtrent het cultuurhistorische erfgoed van de gemeente Ridderkerk verdiept.

5.4 Budget

De gemeenteraad stelt het budget jaarlijks bij de Programmabegroting vast. Voor 2013 zal een bedrag van € 50.000,- in de Programmabegroting 2012-2016 worden opgenomen.

5.5 Subsidieverordening

Ten behoeve van de subsidieregeling is een subsidieverordening opgesteld. Hierin wordt geregeld op welke wijze de subsidie voor gemeentelijke monumenten is geregeld.

5.6 Overige subsidiemogelijkheden

Naast de subsidie die de gemeente beschikbaar stelt voor gemeentelijke monumenten bestaan er voor zowel gemeentelijke als rijksmonumenten ook algemene regelingen.

Voor restauraties of constructief herstel van gemeentelijke monumenten bestaat het Cultuurfonds voor Monumenten Zuid-Holland. In dit revolving fund worden laagrentende leningen beschikbaar gesteld.

Dit fonds kwam op initiatief van het Prins Bernhard Cultuurfonds en het Nationaal Restauratiefonds oktober 2005 tot stand. Door een bijdrage van de provincie Zuid-Holland van bijna 2,7 miljoen euro en een gezamenlijke bijdrage van de initiatiefnemers ontstond een fonds van ruim 4,6 miljoen euro. Uit het fonds (Revolving Fund) worden laagrentende leningen verstrekt voor restauraties of constructief herstel van gemeentelijke monumenten. Kosten voor onderhoud komen niet in aanmerking. Het rentepercentage van de lening ligt 4,5% onder de marktrente met een minimum

---

---

van 1,5%. Het minimumbedrag van de lening bedraagt € 10.000, het (reguliere) maximumbedrag is € 100.000. Voor de lening komen in aanmerking: particuliere eigenaren en onafhankelijke rechtspersonen of instellingen. (Semi)overheidsinstellingen zijn uitgesloten.

De indiening van de aanvraag van de lening wordt door eigenaar en gemeente in gezamenlijkheid voorbereid. De ingediende plannen voor restauratie en constructief herstel worden beoordeeld door een onafhankelijke commissie. Het Nationaal Restauratiefonds toetst de kredietwaardigheid van de aanvrager en verzorgt het financiële traject.

In dit fonds is op dit moment geen budget beschikbaar.

Voor rijksmonumenten gelden naast belastingvoordelen verschillende regelingen, onder andere het Besluit rijkssubsidiëring instandhouding monumenten (BRIM) en het Restauratiefonds-hypotheek.

6 Gemeente als eigenaar van monumenten

De gemeente heeft vijf monumenten in eigendom. Dit betreft drie rijksmonumenten en twee gemeentelijke monumenten. Achtereenvolgens gaat het om:

Rijksmonumenten

- De toren van de Singelkerk
- Kerksingel 27 (in gebruik door de Stichting Oud Ridderkerk)
- Ruïne Huis te Woude

Gemeentelijke monumenten

- Kerksingel 26 (in gebruik door de Stichting Oud Ridderkerk)
- Lagendijk 50 (Aula begraafplaats).

De onderhoudsstaat van deze panden wordt periodiek door de gemeente geïnspecteerd. Als er aanleiding voor is wordt hierbij de Monumentenwacht¹ betrokken (onder andere bij de kerktoren).

Er is voor geen van de panden sprake van achterstallig onderhoud. De kerktoren (en de Singelkerk zelf) is recent (2009) gerestaureerd. De ruïne Huis te Woude aan de Ringdijk in Slikkerveer is recent deels gerestaureerd. De fundering en een deel van de gevels zijn hersteld. Het laatste deel van de restauratie van de ruïne is niet voltooid omdat het budget destijds ontoereikend was. Op dit moment heeft het niet afronden van de restauratie geen nadelige gevolgen voor de instandhouding van het monument. In 2016 wordt een onderzoek uitgevoerd naar de noodzaak voor het voltooien van de restauratie.

Voor het onderhoud van de boven genoemde monumenten zijn voldoende (financiële) middelen beschikbaar. Voor restauraties die het gewone onderhoud te boven gaan wordt, als dat nodig is, (incidenteel) budget gevraagd aan de gemeenteraad.

---

¹ De Monumentenwacht ondersteunt eigenaren en beheerders bij de instandhouding van monumenten, onder andere door inspecties en adviezen voor onderhouds- en/of herstelwerk. De Monumentenwacht is verbonden aan het Erfgoedhuis Zuid-Holland.

Bijlagen monumenten in Ridderkerk

Bijlage 1 Overzicht rijksmonumenten in de gemeente Ridderkerk

Nr.	Adres	Omschrijving	Opmerking
1.	Benedenrijweg 7	Woonhuis/kantoor	
2.	Benedenrijweg naast nr. 7	Tuinmuur	
3.	Benedenrijweg 9	Woonhuis, voormalige synagoge	
4.	Benedenrijweg 13	Boerderij	
5.	Benedenrijweg 66-88	Opslagschuur	
6.	Benedenrijweg 67	Boerderij	
7.	Benedenrijweg 69	Boerderij	
8.	Benedenrijweg 71	Woonhuis	
9.	Benedenrijweg 461	Het Huys ten Donck	13 onderdelen
10.	Kerksingel 1	Singelkerk	Toren
11.	Kerksingel 1	Singelkerk	Kerk
12.	Kerksingel 2-3	Kantoor/Woonhuis	
13.	Kerksingel 4	Woning	
14.	Kerksingel 6	Woonhuis	
15.	Kerksingel 10-11	Woonhuis	
16.	Kerksingel 12	Woonhuis	
17.	Kerksingel 13	Woonhuis	Boerderij
18.	Kerksingel 15	Woonhuis	
19.	Kerksingel 18	Woonhuis	
20.	Kerksingel 19-20	Woonhuis	
21.	Kerksingel 21	Woonhuis	
22.	Kerksingel 27	Deel Oudheidkamer	
23.	Kerksingel 28	Woonhuis	Pastorie N.H. Kerk
24.	Kievitsweg 114	Woonhuis	
25.	Kievitsweg 114	Familiegraf	
26.	Krommeweg 1	Boerderij	
27.	Lagendijk 60	Boerderij	
28.	Lagendijk 78	Boerderij	
29.	Lagendijk 88	Boerderij	
30.	Lagendijk 101-103	Boerderij	
31.	Noldijk 41a	Boerderij	Restaurant
32.	Pruimendijk 1	Boerderij	Kantoor
33.	Pruimendijk 146	Voormalige vlasroterij	Nu bijgebouw bij een woning
34.	Rijksstraatweg 43	Kerk	N.H. Kerk Rijsoord
35.	Rijksstraatweg 65	Woonhuis	
36.	Rijksstraatweg 67	Restaurant	Hermitage
37.	Ringdijk 210-212	Ruïne Huys te Woude	
38.	Ringdijk 402, 404	Bedrijfsloods nu appartementen	Sinds 2000
39.	Ringdijk 466	Woonhuis	Sinds 2000
40.	Voorweg 2	Boerderij	
41.	Waalweg 11	Molen	
42.	Waalweg 39	Boerderij	
43.	Waalweg 47	Boerderij	

Bijlage 1   Overzicht gemeentelijke monumenten Ridderkerk

Nr.	Adres	Omschrijving	Opmerking
1.	Boezemkade 22 – 40 (even)	Sociale woningbouw	10 adressen
2.	Bosstraat 1 – 21 (oneven)	Sociale woningbouw	11 adressen
3.	Damweg 10	Woonhuis	
4.	Damweg 40 - 42	Woonhuis	
5.	Donckselaan 12 – 30 (even)	Sociale woningbouw	10 adressen
6.	Doncksestraat 1 – 31 (oneven)	Sociale woningbouw	16 adressen
7.	Donckselaan 10 a	Kerk / St. Theresiakapel	
8.	Havenhoofd 3	Woonhuis	
9.	Havenstraat 55	Voormalig bejaardenwoning	
10.	Kerksingel 9	Woonhuis	
11.	Kerksingel 26	Oudheidskamer	
12.	Kievitsweg 2 – 24	Sociale woningbouw	12 adressen
13.	Lagendijk 124	Boerderij	
14.	Lagendijk ongenummerd bij nr 50	Aula begraafplaats	
15.	Pruimendijk 172	Boerderij	
16.	Pruimendijk 184	Boerderij	
17.	Ringdijk 258	Woonhuis	
18.	Ringdijk 444	Woonhuis	
19.	Ringdijk t.h.v. Dijkje	Grenspaal	
20.	Rijksstraatweg 50	Woonhuis	
21.	Rijksstraatweg 62	Woonhuis	
22.	Rijksstraatweg 66	Woonhuis	
23.	Rijksstraatweg 137	Woonhuis met koetshuis	
24.	Rijksstraatweg 169	Boerderij	
25.	Sint Jorisstraat 7	Kantoor/Woonhuis	
26.	Waaldijk 5a	Woonhuis	
27.	Westmolendijk 2	Herenhuis	
28.	Westmolendijk 8	Woonhuis	
Totaal 82 adressen			

Overzicht Oorlogsmonumenten*

Nr.	Locatie	Omschrijving	Opmerking
1.	Lagendijk 50	Oorlogsmonument: Begraafplaats Rusthof	
2.	Plantsoen achter gemeentehuis Jhr. Van Karnebeekweg	Oorlogsmonument	
3.	Donckselaan 4	Oorlogsmonument	
4.	Bij Rijksstraatweg 101	Capitulatiemonument	
5.	Rijksstraatweg	Lancastermonument	

* Oorlogsmonumenten zijn geen monumenten in de zin van de Monumentenwet of de gemeentelijke monumentenverordening. Aangezien oorlogsmonumenten in het beheer zijn van de gemeente zijn is hier ook geen aanleiding voor.